

היום נלמד בעזרת ה':

בבא מציעא דף פה

[ע"פ ביאור 'הכרזתא']:

ומבאר רבי מהיכן אנו יודעים שהם היו ענוותנין:

רבן שמעון בן גמליאל: הא דאמרן! שאמר לבנו שהוא ארי בן שועל.
בני בתירה: דאמר מר במסכת פסחים [סו א], שכני בתירא היו נשיאים, וכשנוכחו בגדלותו בתורה של הלל, שזה עתה עלה מבבל, ויתרו על נשיאותם, **והושיבוהו,** את הלל, **בראש, ומינהו לנשיא עליהן.**

יונתן בן שאול: דקאמר ליה לדוד: [שמואל א כג יז] **"ואתה תמלוך על ישראל ואני אהיה לך למשנה"**.

ומקשינן: **ממאי?** מה הראיה שהם היו ענוותנין?

דלמא יונתן בן שאול, הסכים להיות משנה לדוד משום **דחזא דגריר עלמא בתר דוד,** שהוא ראה את העם נוטה אחר דוד, ולא בגלל ענוותנותו.
בני בתירה נמי, ויתרו על הנשיאות משום **דחזו להלל דעדיף מיניהו,** שהם נוכחו שהלל גדול מהם בתורה, ואילו הם אינם יודעים להשיב על הרבה שאלות שנשאלו בהלכה, והתביישו בכך.

ומסקינן: **אלא, רבן שמעון בן גמליאל, ודאי ענוותן הוה!**

אמר רבי: חביבין יסורין! מתוך שראה שהועילו היסורין לרבי אלעזר ברבי שמעון, שלא שלטה בו רימה.

קבל עליה תליסר שני, קיבל רבי על עצמו יסורין למשך שלש עשרה שנה.

שית בצמירתא, שש שנים של יסורין מאבן הנמצאת במקום יציאת נקבים קטנים.

ושבע שנים בצפרנא, מחלה שבתוך הפה.

אהוריריה דבי רבי, שומר הסוסים בבית רבי, **הוה עתיר משבור מלכא,** היה יותר עשיר מ"שכור", מלך פרס.

כד הוה רמי כיסתא לחיותא כשהיה נותן מספוא לבהמות, **הוה אזיל קלא בתלתא מילי** היה נשמע קול נהמת הבהמות עד למרחק שלשה מילין.

הוא **מכוין דרמי בההיא שעתא**, הוא היה מכווין להאכיל את הבהמות בדיוק באותה שעה **דעייל רבי** כשרבי נכנס **לבית הכסא**, שאז היה מתייסר וצועק מתוך יסוריו. וכדי שלא ישמעו את קולו של רבי לכן האכיל אז את הבהמות, כדי שקולם יגבר על קולו.

ואפילו הכי, מעבר ליה קליה לקלייהו. למרות הכל, גבר קולו של רבי על קול הבהמות. **ושמעו ליה נחותי ימא**. ואפילו יורדי הים שמעו את קולו של רבי כשהוא מתייסר.

ואפילו הכי, יסורי דרבי אלעזר ברבי שמעון עדיפי מיסורי דרבי.

דאילו רבי אלעזר ברבי שמעון, מאהבה באו ומאהבה הלכו, שהיה מזמין בעצמו את היסורים כל ערב שיבאו, ובבקר היה אומר להם שילכו מפני ביטול תורה.

ואילו היסורים **דרבי, על ידי מעשה באו, ועל ידי מעשה הלכו**. ומבארת הגמרא: **"על ידי מעשה באו"**, מאי היא? מה היה המעשה שבגללו נענש רבי ביסורים?

דהוא עגלא, דהוו קא ממטו ליה לשחיטה, הובילו עגל לשחיטה, **אזל, תליא לרישיה בכנפיה דרבי, וקא בכי**, העגל ברח והתחבא תחת כנפי כסותו של רבי, ובכה.

אמר ליה רבי לעגל: זיל, לך ומסור עצמך לשחיטה, כי לך נוצרת!

אמרי אמרו בשמים: הואיל ולא קא מרחם, מפני שהוא אינו מרחם על העגל, לית עליה, יבאו על רבי יסורין! **ועל ידי מעשה הלכו היסורים**.

וכך היה המעשה: **יומא חד, הוה קא כנשא אמתיה דרבי ביתא**, יום אחד היתה שפחתו של רבי מטאטאת את הבית. **הוה שדייא בני כרכושא**, היו מוטלין על הארץ בני חולדה, **וקא כנשא להו**, והיא רצתה לטאטא אותם ולהשליך אותם לאשפה.

אמר לה רבי: שבקינהו, הניחי להם, שהרי כתיב "ורחמיו על כל מעשיו"!

אמרי, אמרו בשמים: הואיל והוא מרחם, נרחם עליה עליו. ונסתלקו יסוריו.

כולהו שני יסורי דרבי אלעזר ברבי שמעון, כל השנים שהוא התייסר, **לא שכיב איניש בלא זמניה**, לא מת שום אדם קודם זמנו, בזכות היסורין של רבי אלעזר ברבי שמעון.

כולהו שני יסורי דרבי, כל השנים שרבי התייסר, **לא איצטריך עלמא למיטרא**. לא היה העולם זקוק לגשם והוא התקיים בלעדיו.

דאמר רבה בר רב שילא: קשי יומא דמיטרא כיומא דדינא. יום הגשמים קשה לעולם כימי שני וחמישי, שבהם יושבים בתי דין [כתקנת עזרא], ובעלי הדין

מתקבצים לדין, ונשמעים קולות רמים. כך ביום הגשמים.
ואמר **אמימר: אי לאו צריך לעלמא**, אילולי שהעולם זקוק לגשם, **בעו רבנן רחמי עליה, ומבטלי ליה**. היו רבנן מתפללים שלא יהיו גשמים!
ובזכות היסורים של רבי התקיים העולם ללא גשמים.

ואפילו הכי, למרות שלא ירדו גשמים כל אותם השנים, **כי הוו עקרי פוגלא ממשרא**, כשהיו תולשים צנן מהערוגה, **הוה קיימא בירא מליא מיא**, היתה נשארת בקרקע, גומא מלאה מים!

איקלע רבי לאתריה דרבי אלעזר ברבי שמעון. רבי נקלע לעירו של רבי אלעזר כרבי שמעון לאחר מותו.

אמר להם, שאל רבי לאנשי העיר: **יש לו בן לאותו צדיק?** האם רבי אלעזר ברבי שמעון השאיר אחריו בן?

אמרו לו: יש לו בן! וכל זונה שנשכרת בשנים שמשלמים לה בשכרה שני זהובים, שוכרתו בשמנה. משלמת לבנו של רבי אלעזר ברבי שמעון שמונה זהובים בגלל יופיו.

אסמכיה ב"רבי". רבי הסמיך אותו שיקראו לו "רבי" כדי לעודדו ללימוד התורה, **ואשלמיה**, ומסר אותו **לרבי שמעון בן איסי בן לקוניא, אחוה דאמיה**, אחי אמו, כדי שילמד עמו.

כל יומא הוה אמר: לקרייתי אנא איזיל. כל יום היה אומר אותו בן של רבי אלעזר כרבי שמעון לדודו, שהוא רוצה לחזור לעירו.

אמר ליה דודו: חכים עבדו יתך. אם תשאר ללמוד יעשו ממך חכם. **וגולתא דדהבא פרסו עליך**, ויפרסו עליך חופת זהב, **ורבי קרו לך**, יקראו לך "רבי". **ואת אמרת "לקרייתי אנא איזיל!"** ואתה רוצה לחזור לעירך?

אמר ליה הבן של רבי אלעזר ברבי שמעון: מומי, עזובה דא! בשבועה, התחרטתי, ואינני רוצה עוד לחזור לעירי.

כי גדל, כשגדל בתורה, אתא יתיב במתיבתא דרבי. הגיע לישיבתו של רבי, וישב בה.

שמעיה לקליה, שמע רבי את קולו, **אמר: הא קלא דמי לקליה**, הקול הזה דומה לקולו, **דרבי אלעזר ברבי שמעון!**

אמרו ליה: בריה הוא, אכן זהו בנו של רבי אלעזר כרבי שמעון!
קרי עליה קרא רבי עליו את הפסוק במשלי [יא ל] "פרי צדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם".

“פרי צדיק עץ חיים” – זה רבי יוסי ברבי אלעזר ברבי שמעון, שהוא בנו ופריו של צדיק.

“ולוקח נפשות חכם” – זה רבי שמעון בן איסי בן לקוניא, שלימדו תורה וכאלו קנאו לבן.

כי נח נפשיה, כשנפטר אותו הבן, אמטוהו למערתא דאבוה, הביאו את מטתו לפתח המערה של אביו, רבי אלעזר ברבי שמעון.

הוה הדרא לה עכנא למערתא. היה שם נחש שהקיף את המערה.

אמרו ליה לנחש: עכנא עכנא! פתח פיך, ויכנס בן אצל אביו!

לא פתחא להו. לא רצה הנחש לפתוח את פיו שיוכלו ליכנס למערה.

כסבורים העם לומר: שזה גדול מזה! שרבי אלעזר ברבי שמעון היה גדול מבנו, שהרי לרבי אלעזר ברבי שמעון פתח הנחש את פיו, ולבנו לא הסכים לפתוח.

יצתה בת קול, ואמרה: לא מפני שזה גדול מזה, אלא שזה היה בצער מערה, רבי אלעזר ברבי שמעון התחבא עם אביו במערה שלש עשרה שנה מפחד הרומאים.

וזה, בנו של רבי אלעזר ברבי שמעון, לא היה בצער מערה.

איקלע רבי לאתריה דרבי טרפון. רבי נקלע לעירו של רבי טרפון לאחר מותו.

אמר להו לאנשי העיר: יש לו בן לאותו צדיק? האם השאיר אחריו בן, אותו רבי טרפון שהיה מקפח את בניו, שהיה רגיל לישבע בנוסח “אקפח את בני” [אם אין

הדבר כך או כך?]

אמרו לו: בן אין לו, אבל בן בת יש לו, שכן בתו קיים. וכל זונה שנשכרת בשנים שוכרתו בשמנה.

אתיוהו לקמיה, הביאו את אותו נכד של רבי טרפון לפני רבי.

אמר ליה רבי: אי הדרת בכך, אם תחזור בתשובה, יהיבנא לך ברתאי, אתן לך את בתי לאשה.

הדר ביה, חזר בתשובה.

איכא דאמרי: נסכה וגירשה. נכדו של רבי טרפון נשא את בתו של רבי, וגירש אותה לאחר מכן.

איכא דאמרי: לא נסכה כלל, לא נשא אותה כלל, כדי שלא יאמרו הבריות: בשביל אשה זו חזר זה בתשובה!

והוינן בה: ולמה ליה כולי האי? מדוע השתדל רבי כל כך והתעניין על אחרים לדעת האם השאירו אחריהם בן?

ומשנינן: דאמר רב יהודה אמר רב. ואמרי לה: אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי

יוחנן. ואמרי לה: אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל המלמד את בן חבירו תורה, זוכה ויושב בישיבה של מעלה.

שנאמר [ירמיה טו יט] **"אם תשוב ואשיבך** [שאמר ירמיה לישראל, שהקדוש ברוך הוא אמר לי, אם תשובו למוטב על ידי תוכחתי, אז] **לפני תעמוד"**. תעמוד ותתקיים לפני תמיד.

וכל המלמד את בן עם הארץ תורה, אפילו הקדוש ברוך הוא גוזר גזירה, מבטלה בשבילו.

שנאמר [שם] **"ואם תוציא יקר מזולל** [תלמיד חכם מעם הארץ] **כפי תהיה"** כפיו של הקדוש ברוך הוא, שהוא גוזר גזירה ואתה מבטלה.

אמר רבי פרנק אמר רבי יוחנן: כל שהוא עצמו תלמיד חכם, ובנו תלמיד חכם, וכן בנו תלמיד חכם, שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם.

שנאמר [ישעיה נט כא] **"ואני זאת בריתי** אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיה ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם"

ומבארת הגמרא: מאי "אמר ה'?"

אמר הקדוש ברוך הוא: אני ערב לך בדבר הזה.

מאי "מעתה ועד עולם"?

אמר רבי ירמיה: שכיון שהוא זרעו זרעו הם תלמידי חכמים מכאן ואילך תורה מחזרת על אכסניא שלה.

רב יוסף יתיב ארבעין תעניתא הוא צם ארבעים תעניות והתפלל שלא תיפסק תורה מזרעו ואקריוהו מהשמים הקריאו לו את הפסוק **"לא ימושו מפיה"**.

יתיב ארבעים תעניתא אחריני הוא צם עוד ארבעים תעניות ואקריוהו **"לא ימושו מפיה ומפי זרעך"**.

יתיב מאה תעניתא אחריני הוא צם עוד מאה תעניות אתא ואקריוהו באו והקריאו לו **"לא ימושו מפיה ומפי זרעך ומפי זרע זרעך"**.

אמר רב יוסף: מכאן ואילך לא צריכנא אינני צריך עוד להתפלל ולהתענות על הדורות הבאים, שהרי תורה מחזרת על אכסניא שלה.

רבי זירא כי סליק לארעא דישראל כשעלה מבבל לארץ ישראל יתיב מאה תעניתא, דלשתכח גמרא בבלאה מיניה הוא צם מאה תעניות והתפלל שישכח את התלמוד בבלי כי היכי דלא נטרדיה כדי שלא יטרד מדרך הלימוד של האמוראים בכבל שהיא שונה מזו של האמוראים בארץ ישראל שמיישבים את הדברים בלי להקשות ולתרץ זה לזה אלא מעיינים יחד ומתקנים זה את דברי זה עד שהענינים

מתבררים.

יטיב מאה אחרניתא הוא צם עוד מאה תעניות והתפלל **דלא לשכוב רבי אלעזר בשניה** שרבי אלעזר לא ימות בחייו **ונפלין עילויה מילי דצבורא** ויפול עליו עול עיני הציבור.

ויתיב מאה אחריני הוא צם עוד מאה תעניות **דלא נשלוט ביה נורא דגיהנם** שלא ישלוט בו אש הגיהנם.

כל תלתין יומי הוה בדיק נפשיה כל שלשים יום היה רבי זירא בודק את עצמו לראות אם תפילתו התקבלה ואש הגיהנם אינה שולטת בו **שגר תנורא סליק ויתיב בגויה** הוא היה מסיק את התנור ונתיישב בתוכו **ולא הוה שלטא ביה נורא** והאש לא שלטה בו.

יומא חד יהבו ביה רבנן עינא יום אחד נתנו בו חכמים עין הרע **ואיחרכו שקיה** ונתרכו שוקיו כשנכנס לתנור. **וקרו ליה ומאז קראו לרבי זירא "קטין חריך שקיה"** קטן [שהיה נמוך] חרוך השוקיים.

אמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב [ירמיה ט יא] "מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגידה על מה אבדה הארץ".

דבר זה אמרו חכמים, ולא פירשוהו. חכמים שאלו מדוע נחרבה ארץ ישראל בחורבן בית ראשון [כמו שנאמר "מי האיש החכם"].

אמרו נביאים, ולא פירשוהו. גם הנביאים שאלו כן [כמו שנאמר "אשר דבר פי ה' אליו"].

עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו את סיבת החורבן.

שנאמר [שם יב] "ויאמר ה': על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם".

אמר רב יהודה אמר רב: שלא ברכו בתורה תחילה. העונש בא על כך שלא ברכו ברכת התורה לפני הלימוד, שגילו דעתם בכך, שהתורה אינה מתנה חשובה להם עד שיוזדו להשם עליה. **אמר רב חמא: מאי דכתיב בספר משלי [יד לג] "בלב נבון תנוח חכמה ובקרב כסילים תודע"**.

"בלב נבון תנוח חכמה" - זה תלמיד חכם בן תלמיד חכם. שהחכמה שוכנת בלבו בנחת, ואינו מודיע אותה למי שאינו ראוי לה.

"ובקרב כסילים תודע" - זה תלמיד חכם בן עם הארץ. שהוא ממשפחת כסילים, ומודיע לכל ומתפאר בכרתה של תורה.

אמר עולא: היינו דאמרי אינשי: אסתירא בלגינא קיש קיש קריא. כשיש רק סלע אחד בתוך הכד, הוא מתקשקש ומשמיע קול, ואם היה מלא סלעים לא היה

משמיע קול. כך אותו תלמיד חכם, שהוא יחיד ממשפחתו שהוא תלמיד חכם, הרי הוא משמיע לכולם את חכמתו.

אמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא: מאי דכתיב בספר איוב [ג יח] "קטן וגדול שם הוא [ששם בעולם הבא ניכר מי חשוב ומי שפל], ועבד חפשי מאדוניו".

ותקשי, אטו לא ידעינן, וכי איננו יודעים דקטן וגדול שם הוא?

אלא, כל המקטין עצמו על דברי תורה בעולם הזה, נעשה גדול לעולם הבא.

וכל המשים עצמו כעבד על דברי תורה בעולם הזה, נעשה חפשי לעולם הבא.

ריש לקיש הוה מציין מערתא דרבנן, היה נוהג לסמן את מערות הקבורה של החכמים כדי שלא ישללו הכהנים לעבור עליהם ולהיטמאות, ונמצא שאירעה תקלה על ידי צדיקים.

כי מטא למערתיה דרבי חייא, כשהגיע לסביבות המערה של רבי חייא, איעלמא מיניה, נעלמה ממנו ולא היה יכול למצוא את מקומה.

חלש דעתיה חלשה דעתו של ריש לקיש.

אמר: רבוננו של עולם! וכי לא פלפלתי תורה כמותו עד שאינני ראוי למצוא את מקום קבורתו?

יצתה בת קול ואמרה לו: תורה כמותו אמנם פלפלת! אולם תורה כמותו לא ריבצת לא לימדת לאחרים. ולכן אינך ראוי למצוא את מקום קבורתו.

כי הוו מינצו רבי חנינא ורבי חייא, כשהיו מתווכחים ביניהם, אמר ליה רבי חנינא לרבי חייא: בהדי דידי קא מינצית, וכי אתי אתה מתווכח? והלא חס ושלום, אי משתכחא, אם תשתכח תורה מישראל, מהדרנא לה מפילפולי, אני יכול להחזיר אותה על ידי פלפול שלי!

אמר ליה רבי חייא לרבי חנינא: בהדי דידי קא מינצית? דעבדי לתורה דלא תשתכח מישראל. אני עושה שהתורה לא תשתכח מישראל!

מאי עבידנא? כיצד אני עושה שלא תשתכח התורה מישראל?

אזלינא ושדינא כיתנא אני זורע כותנה, **וגדינא נשבי** וקולע מהכותנה רשתות, **וציידנא טבי** וצד צבאים **ומאכילנא בשרייהו ליתמי**, ומאכיל את בשרם ליתומים, **ואריכנא מגילתא** ומהעור אני מכין קלף, **וכתבנא** ואני כותב על הקלף **חמשה חומשי תורה**, חומש אחד על כל קלף.

וסליקנא למתא ואני הולך למקום שאין שם מלמדי תינוקות, **ומקרינא חמשה ינוקי** ומלמד חמשה תינוקות **בחמשה חומשי**, לכל תינוק חומש אחר, **ומתנינא שיתא ינוקי** ומלמד בעל פה לששה תינוקות **שיתא** ששה **סדרי משנה**, לכל תינוק סדר

אחר.

ואמרנא להו, ואני אומר להם: עד דהדרנא ואתינא עד שאשוב אליכם אקרו אהדדי בינתיים לימדו זה את זה כל אחד את חומושו **ואתנו אהדדי** לימדו זה את זה כל אחד את סדר המשנה שלו.

ועבדי לה וכך אני עושה לתורה דלא תדתכח מישראל!
היינו דאמר רבי: כמה גדולי מעשי חייא!

אמר ליה רבי ישמעאל ברבי יוסי לרבי: וכי מעשיו של רבי חייא גדולים אפילו ממעשי **מר**, מהמעשים שלך?

אמר ליה רבי: אין!

שוב שאלו: **אפילו ממעשי אבא רבי יוסי?**

אמר ליה רבי: חס ושלום! לא תהא כזאת בישראל! לא יאמר דבר כזה בישראל, כלומר שלא אומר דבר כזה לעולם [שמעשי רבי חייא גדולים ממעשי אביך.

אמר רבי זירא: אמש נראה לי בחלום רבי יוסי ברבי חנינא.

אמרתי לו: אצל מי אתה תקוע עם מי אתה יושב בישיבה של מעלה? אמר לי:
אצל רבי יוחנן.

אמרתי לו: ורבי יוחנן, אצל מי תקוע?

אמר לי: אצל רבי ינאי

אמרתי לו: ורבי ינאי אצל מי?

אמר לי: אצל רבי חנינא.

אמרתי לו: ורבי חנינא אצל מי?

אמר לי: אצל רבי חייא.

אמרתי לו: ורבי יוחנן אצל רבי חייא לא וכי רבי יוחנן איננו ראוי לשבת עם רבי חייא?

אמר לי: באתר דזקוקין דנורא ובעורין דאשא, במקום של זקוקין ולפידין של אש, **מאן מעייל בר נפחא לתמן!?** כיצד יכול רבי יוחנן שנקרא "בר נפחא", ליכנס לשם?

אמר רב חביבא: אישתעי סיפר לי רב חביבא בר סורמקי: חזי לי ההוא מרבנן, **ראיתי תלמיד חכם אחד דהוה שכיח אליה גביה, שאליהו הנביא היה מצוי אצלו,** **דלצפרא הוה שפירן עיניה, בבקר היו עיניו יפות, ולאורתא דמיין כדמיקלין בנורא,** **ולערב היו עיניו דומות כאילו נשרפו באש.**

אמרי ליה, שאלתי אותו: מאי האי, מדוע עיניך נראות כך? ואמר לי: דאמרי ליה

משום שאמרתי **לאליהו: אחוי הראה לי את רבנן כי סלקי למתיבתא דרקי** כשהם ככנסים לשיבה של מעלה.

אמר לי אליהו: בכולהו מצית לאסתכולי בהו תוכל להסתכל על כל החכמים שם **לבר מגוהרקי** מלבד בקתדרא **דרבי חייא, דלא תסתכל ביה** שאין לך רשות להסתכל עליו.

מאי סימניהו ומה הסימן של הקתדרא של רבי חייא?

בכולהו אזלי מלאכי כי סלקי ונחתי. כל החכמים מלווים אותם מלאכים בכניסתם וביציאתם לשיבה של מעלה, **לבר מגוהרקא דרבי חייא, דמנפשיה סליק ונחית**. מלבד רבי חייא, שהוא נכנס ויוצא לבד לשיבה של מעלה.

והמשיך אותו תלמיד חכם וסיפר לרב חביבא בר סורמקי: **לא מצאי לאוקמא אנפשאי** לא יכולתי להתאפק **אסתכלי בה** והסתכלתי על רבי חייא.

אתו תרי בוטיטי דנורא הופיעו שני ניצוצות של אש, **ומחיוהו להווא גברא** והכו אותי, **וסמיניהו לעיניהו** וסימאו את עיני.

למחר אזלי אשתטחי אמערתא למחרת השתטחתי על קברו של רבי חייא **אמינא** ואמרתי: **מתנייתא דמר מתנינא** אני שונה תמיד תוספתא שסידר אדוני [שרבי חייא היה מסדר התוספתא] ובזכות זה אני מתפלל שארפא בעיני. **ואתסאי** ונתקבלה תפילתי ונרפאתי.

אליהו הוה שכיח במתיבתא דרבי אליהו הנביא היה רגיל לבא לשיבתו של רבי. **יומא חד ריש ירחא הוה יום אחד** בראש חדש **הוה נגה ליה ולא אתא** אחר אליהו הנביא להגיע לשיבה.

אמר ליה רבי לאליהו: מאי טעמא נגה ליה למר מדוע איחרת היום לכא?

אמר ליה אליהו: אדאוקימנא לאברהם כי הייתי עסוק להקים את אברהם אבינו **ומשינא ידיה ומצלי** ורחצתי את ידיו והוא התפלל **ומגנינא ליה** ולאחר מכן השכבתי אותו בחזרה. **וכן עשיתי ליצחק, וכן עשיתי ליעקב,** ולכן איחרתי. **אמר לו רבי: ולוקמיניהו בהדי הדדי** מדוע הקמת אותם זה אחר זה ולא ביחד?

אמר לו אליהו: סברי כי יראתי שמא **תקפי ברחמי** ירבו בתפילה **ומייתי ליה למשיח** **בלא זמניהו** ויביאו את המשיח לפני זמנו. לכן אין לי רשות להעמיד אותם יחד.

אמר ליה רבי: וכי יש דוגמתן של האבות **בעולם הזה** שתהא תפילתן נשמעת?

אמר ליה אליהו: איכא אכן ישנם **רבי חייא ובניו**.

גזר רבי תעניתא פעם אחת **גזר רבי תענית** על עצירת גשמים **אחתינהו** והוריד לפני התיבה כשליחי ציבור **לרבי חייא ובניו**.

אמר רבי חייא "משיב הרוח" בחזרת הש"ץ בשמונה עשרה ונשבה זיקא ומיד נשבה הרוח.

אמר: "מוריד הגשם", ואתא מיטרא מיד ירדו גשמים.

כי מטא למימר כשהגיע לסוף הברכה לומר "מחיה המתים" רגש עלמא הזדעזע העולם, שעדיין לא הגיע הזמן של תחיית המתים.

אמרי ברקיעא שאלו בשמים: מאן גלי רזיא בעלמא מי גילה את הסוד בעולם שכב גדול כחם של רבי חייא ובניו בתפילה?

אמרי השיבו: אליהו! אתיהו לאליהו הביאו את אליהו מחיהו שתין פולסי דנורא הלקוהו ששים חבטות של אש.

אתא בא אליהו אידמי להו כדובא דנורא והתחזה להם כדוב של אש על ביניהו ונכנס ביניהם באמצע התפילה וטרדינהו ושיבש להם את סדר התפילה.

שמואל ירחינאה הוא שמואל חבירו של רב שהיה בקי בסוד העיבור של החדשים אסייה דרבי הוה היה רופא של רבי. חלש רבי בעיניה חלה רבי בעיניו.

אמר ליה שמואל לרבי: אימלי לך סמא האם אשים לך רפואה בתוך נעין?
אמר ליה רבי: לא יכילנא אינני יכול מחמת הכאב.

אמר ליה שמואל: אשטר לך משטר אולי אשים לך משחה על גבי העין?
אמר ליה רבי: לא יכילנא גם זה אינני יכול.

הוה מוטיב לה בגובתא דסמני חותי בי סדיה הכניס שנואל את סם הרפואה בתוך קנה חלול ושם אותו מתחת הכר של רבי כדי שיבקע כח הסם את עצם הגולגולת והמוח ויגיע עד העינים.

ואיתסי התרפא רבי.

הוה קא מצטער רבי לסמכיה טרח רבי והשתדל להסמיק את שמואל בסמיכת חכמים שיקראוהו "רבי" משום שהיה חכם גדול ולא הוה מסתייעא מילתא ולא הצליח בכך שתמיד היו עיכובים שונים או שהחכמים לא התאספו.

דף פו.

אמר ליה שמואל לרבי: לא לצטער מר אל תצטער על כך. לדידי חזי לי סיפרא דאדם הראשון, כי אני ראיתי את ספרו של אדם הראשון שהראה לו הקדוש ברוך הוא "דור דור וסופריו דור דור ודורשיו דור דור ופרנסיו". וכתבי ביה וכתוב שם עלי "שמואל ירחינאה חכים יתקרי", יקראוהו "חכם". "ורבי לא יתקרי", לא יהיה "סמוך" להוראה עד שיקראוהו "רבי". "ואסו דרבי, על ידו תהא". והוא ירפא את

רבי מחליו.

ועוד כתוב שם "רבי ורבי נתן, סוף משנה". הם סוף התנאים, שעד ימיהם היה כל תנא שונה את דבריו בבית המדרש, והם אספו את כל דברי התנאים שבכל הדורות וסידרו אותם לפי מסכתות, ואחריהם לא יוסיפו אלא מעט.

"רב אשי ורבינא סוף הוראה". הם סוף כל האמוראים. שעד ימיהם לא היתה גמרא על הסדר אלא כשהיתה נשאלת שאלה בבית המדרש על טעם המשנה או שאלה מעשית היה כל אמורא אומר את דעתו. ורב אשי ורבינא סידרו את כל דברי האמוראים, וקבעו אותם על סדר המסכתות, כל דבר אצל המשנה המתאימה בסגנון של "איתיביה" "מיתיב" "ורמינהו" "איבעיא להו".

וסימנך סימן לדבר שרב אשי ורבינא הם סוף הוראה, מהפסוק בתהלים [עג יז] **"עד אבוא אל מקדשי אל. אבינה לאחריהם" -**

"מקדשי" רמז לרב אשי. "אבינה" רמז לרבינא. "לאחריהם" רמז שהם סוף הוראה.